Став странаясса пролетарийяс, ӧтувтчӧй!

ДЕКАБРЬ 20 1938 во № 173 (958) ДОНЫС 10 УР

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ ВЛКСМ КОМИ ОБКОМ ДА СЫКТЫВКАРСА ГОРКОМ

Содтыны вӧрын уджалысь стахановецъяслысь радъяс

„Комсомолец ёртъяс да томйӧз! Ті нёӧтчыд петкӧдлінныд боевӧй удж хозяйственнӧй строительство медся кывкутана участокъяс вылын. Лоӧй жӧ медводдза радъясын вӧр вӧсна тышын! Миян соседнӧй Кировскӧй область мӧдӧдіс вӧрӧ 2.600 комсомолецӧс. Вӧтчӧй кировскӧй комсомолецъяс пример бӧрся, петӧй вӧрӧ, котыртӧй уджын ыджыд производительность вӧсна, медбур показательяс вӧсна тыш." Татшӧм кывъясӧн шыасис комсомолецъяс да томйӧс дінӧ вӧрлэдзӧм кузя республиканскӧй совещание, кодӧс нуӧдісны ВКП(б) обком да Коми АССР-са Совнарком.

Вӧр промышленность миян республика овмӧсын занимайтӧ ведущӧй места. Вӧр вӧсна тыш—почетнӧй объязанность быд комсомолецлӧн, быд том мортлӧн. И вӧрлэдзӧм кузя республиканскӧй совещаниелӧн шыӧдчӧм миян республикаса комсомолецъяс да томйӧз пӧвсын встретитас медся пӧсь отклик.

Уна комсомолецъяс, том зонъяс да нывъяс, кодъяс уджалӧны вӧрын, петкӧдлӧны вӧр вӧсна тышлысь образецъяс. Со комсомолец М. Чайковский таво вӧчис нин 6.900 сайӧ кубометр. Комсомолец Мелехин вӧчис 1.700 саяс кубометр, комсомолка А. Шарапова—1.055 кубометр. Татшӧм примеръясыс абу этша. Бӧръя лунъясӧ содіс комсомолецъясӧн вӧрӧ петӧм. Найӧ петӧны ыджыд кыпыдлунӧн. Со водзза лунъясӧ Шойнаты районысь комын куим комсомолец да комсомолка мунісны куим сё саяс километр сайӧ, Койгорт вӧрпунктӧ, уджавны вӧрын.

ВЛКСМ Коми обком шуис мӧдӧдны вӧрӧ 2.000 комсомолецӧс. Öні вӧрын уджалӧны 900 гӧгӧр комсомолец. Содтӧд 1.100 комсомолецӧс вӧрлэдзан уджъяс вылӧ коми комсомольскӧй организация сетны вермас. Комсомолецъяс должен ӧсь вӧрӧ петӧмын лоны водзмӧстчысьясӧн, найӧ должен ӧсь котыртны ас гӧгӧрыс томйӧзӧс да петны вӧрӧ комсомольско-молодежнӧй бригадаясӧн.

Сійӧ, мый вӧрын сӧмын на 900 комсомолец виставсьӧ медводз комсомольскӧй веськӧдлысьясӧн да активистъясӧн тайӧ зэв важнӧй уджсӧ днэвтӧмӧн. Комсомольскӧй веськӧдлысьяс пӧвсын пыр на ловъя вреднӧй мӧвп, мый комсомольскӧй организацияяс не должен ӧсь занимайтчыны комсомолецъяслӧн да томйӧзлӧн производственнӧй уджӧн. Тадзи мӧвпалысь йӧзыс вунӧдӧны, мый томйӧзӧс коммунистическӧя воспитайтӧм некыдзи оз позь нуӧдны найӧ производственнӧй уджысь торъялӧмӧн.

Райкомолъясса веськӧдлысьяс сиктӧ, колхозъясӧ нӧшта волывлӧны на, но вӧр участокын найӧ зэв гежӧда овлысь гӧстьяс. Вӧрын уджалысь комсомолецъясӧс лэдзӧма асьныс ас кежсьыныс. А ӧд вӧрын уджалысьяс пӧвсын уна ыджыкыс томйӧз, код пӧвсын должен ӧсь уджавны комсомольскӧй организацияяс. Обкомол сідз жӧ зэв этша тӧждысьӧ вӧрын уджалысь комсомолецъяс да томйӧз вӧсна. Обкомолын сӧмын тӧдӧны, мый вӧрын уджалӧ сымындатӧ комсомолец, эм 15 комсомольскӧй организация, да тӧдӧ нӧшта ӧткымын тӧдчана стахановецъясӧс. А ӧд колӧ не сӧмын тӧдны, а колӧ уджавны.

Ношуль вӧрпунктса ӧти участокын уджалӧны „Лихачевскӧй" колхозысь 5 комсомолец. Накӧд некутшӧм удж абу, ни найӧ томйӧз пӧвсын некутшӧм удж оз нуӧдны. Найӧс комсомольскӧй группаӧ абу котыртӧма. Таысь мыжаӧсь медводз Луз райкомолса веськӧдлысьяс.

Комсомольскӧй веськӧдлысьяслӧн да активистъяслӧн мог—комсомолецъяс да томйӧз пӧвсын паськыда разъяснитны вӧрлэдзӧм кузя республиканскӧй совещаниелысь шыӧдчӧмсӧ да СССР-са СНК-лысь да ВКП(б) ЦК-лысь „СССР-са вӧрзаготовитан промышленностьлысь удж бурмӧдӧм йылысь" шуӧмсӧ да тайӧ подув вылын котыртны комсомолецъяслысь да томйӧзлысь вӧрлэдзан уджъяс вылӧ массовӧй петӧм, вӧрын ыджыд производительностя удж. Колӧ вӧрын уджалысь комсомолецъяс да томйӧз пӧвсын бура пуктыны идейно-воспитательнӧй удж, тӧждысьны найӧ культурно-бытовӧй условиеяс йылысь, содтыны том стахановецъяслысь радъяссӧ. Тырмас, ӧтка стахановецъяс сайӧ дзебсьӧмӧн, больгыны стахановскӧй движение йылысь. Кад нин котыртны стахановскӧй бригадаяс да вӧручастокъяс. Колӧ збылысь паськӧдны том стахановецъяслысь радъяссӧ, отсавны томйӧзлы лоны стахановецъясӧн, а стахановецъяслы шедӧдны выль производственнӧй победаяс.

ХРОНИКА

ССР Союзса Совнарком назначитіс М. Г. Большаковӧс ӧтсӧ ССР Союзса СНК делӧясӧн управляющӧйӧн.

(ТАСС).

ВАЛЕРИЙ ПАВЛОВИЧ ЧКАЛОВ

ВАЛЕРИЙ ПАВЛОВИЧ ЧКАЛОВ

Герой горт дорын

Асывсянь столицаса уджалысь йӧз сюрсъясӧн и сюрсъясӧн локтӧны Дом Союзовса Колоннӧй залӧ прӧщайтчыны В. П. Чкаловкӧд—Краснӧй авиацияса славнӧй соколкӧд, сӧветскӧй народлӧн любимецкӧд.

14 час 05 минутын горт дорӧ матыстчӧны Сталин, Молотов, Каганович, Ворошилов, Калинин ёртъяс.

Прӧйдитӧ 5 минут. Сталин ёрт, партияса да правительствоса веськӧдлысьяс сетӧны горт дорын места почетнӧй караууллӧн выль сменалы. Недыр кежлӧ Сталин, Молотов, Каганович, Ворошилов да Калинин ёртъяс кольччӧны залын, сӧветскӧй народӧн быдтӧм, большевикъяс партияӧн воспитайтӧм прославленнӧй лётчиклӧн мужественнӧй чужӧм вылӧ видзӧдӧмӧн.

Матысмӧ рыт, а Дом Союзов дорӧ матыстчӧны йӧзлӧн пыр выль и выль потокъяс. (ТАСС).

Сӧветскӧй Союзса Герой В. П. Чкаловӧс дзебӧм

Дом Союзовлӧн Колоннӧй зал. Миян кадся великӧй лётчиккӧд прӧщайтчӧмлӧн коймӧд да медбӧръя лун. Венокъяс оз нин тӧрны залас. Найӧ воалӧны быд часын.

Нӧшта джуджыд ловъя цветъяслӧн чукӧрыс. Сійӧ чукӧр вылас пуктӧма траурнӧй катафалк урнаӧн, кӧні Сӧветскӧй Союзса Герой Валерий Павлович Чкаловлӧн прахыс.

Водз асылын, кор кутісны лэдзавны залӧ, воинскӧй караууллӧн первой сменаӧ герой прах доро сувтісны РККА-са военно-воздушнӧй командной да начальствующӧй составлӧн представительяс.

Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армиялӧн доблестнӧй воинъяс дугдывлытӧг нуӧны караул. Öкмыс часын тані сувтӧ пограничник - орденоносецъяслӧн смена, кодъяс РККА радъясын служитісны кызь воысь унджык.

Столицаса став районъясын уджалысь йӧз ыстӧны Колоннӧй залӧ ассьыныс делегацияяс.

Геройлӧн прах дорӧ почетнӧй караул вылӧ локтӧны сылӧн боевӧй соратникъясыс — авиационнӧй промышленностьса инженеръяс да повтӧм пилотъяс, медся выль конструкцияа самолётъяс испытайтысьяс.

Луншӧр кадӧ кымын залӧ пыртӧны нӧшта ӧти венок. Тайӧ—Горьковскӧй областьысь Чкаловскӧй районса уджалысь йӧзлӧн,—прославитчӧм лётчик земляқъяслӧн.

12 час 40 минут. Почетнӧй караулын сулалӧны РККА военно-воздушнӧй вынъяслӧн начальник II-ӧд ранга командарм Локтионов, Сӧветскӧй Союзса Геройяс Громов, Коккинаки да Рычагов. Найӧс вежӧны Сӧветскӧй Союзса Геройяс Хользунов, Данилин, Раскова да социалистическӧй уджвывса мастер Татьяна Федорова.

13 час 30 минут. Залын колисны Валерий Чкаловлӧн сӧмын рӧдственникъясыс да матысса другъясыс. Отважнӧй сталинскӧй соколъяслӧн четвёрка почетнӧй караулын копыртіс юръяссӧ великӧй друг прах водзын. Тайӧ—став мирлы тӧдса лётчикъяс Громов, Байдуков, Юмашев да Данилин прӧщайтчӧны радейтана ёрткӧд.

Почетнӧй караул медбӧръя сменаясын сулалісны Димитров, М. М. Каганович, Шверник, Ярославский, Щаденко, Щербаков, Ульрих, Городовиков ёртъяс, Сӧветскӧй Союзса Геройяс Водопьянов, Ляпидевский, Шевелев, Мазурук, Алексеев, Коккинаки, Беляков.

13 час 50 минут. Почетнӧй караулӧ сувтӧны А. А. Андреев, А. А. Жданов, М. Ф. Шкирятов, Н. А. Булганин ёртъяс. Найӧс вежӧны Сӧветскӧй Союзса геройяс Молоков, Слепнев, Шевелев да поэт-орденоносец Лебедев-Кумач.

14 час. Прах урна дорын —почетнӧй караууллӧн выль смена: А. И. Микоян, Г. И. Петровский ёртъяс, Сӧветскӧй Союзса Геройяс Юмашев да Данилин.

Шогсян прӧщайтчӧмлӧн медбӧръя минутъяс. Цветъяс чукӧр дорын кольӧ сӧмын воинскӧй караул.

14 час 30 минут. Булганин, Щербаков, Локтионов, Громов, Байдуков, Беляков, Юмашев, Данилин, Коккинаки, Молоков ёртъяс бережнӧя кыпӧдӧны урнаӧн траурнӧй катафалк. Юралӧ „Интернационал". Дона ноша другъяс петкӧдӧны ывла вылӧ.

Став охотнӧй ряд пӧлӧн стрӧитчӧма почетнӧй воинскӧй эскорт.

Дом Союзов дорсянь маті зданиеясын тыдалӧны Валерий Чкаловлӧн портретъяс, гӧрд полотнищеяс трауро окаймигӧм лентаясӧн.

Краснӧй площадь дорӧ ньӧжйӧ мунӧ скорбнӧй процессия. Водзын нуӧны лыдтӧм венокъяс да Валерий Чкаловлысь портрет. Сӧветскӧй Союзса Геройяс Водопьянов, Ляпидевский, Раскова да лётчик Шевченко нуӧны орденъяс, кодъясӧн геройзмысь, отвагалысь да мужествосьӧлі наградитӧма Валерий Павлович Чкаловӧс.

Краснӧй площадь дорӧ шогсьӧмӧн лӧня мунӧны

(*Помеӧ видзӧд 2 листб.*)

165

Сӧветскӧй Союзса Герой В. П. Чкаловӧс дзебӧм

Московскӧй уджалысь йӧзлӧн колоннаяс. Ён кӧдзыдлӧн абу выныс расстроитны пӧсь сӧветскӧй патриотъяслысь уна сюрс лыда радъясӧ, кодъяс медбӧрья маршрут кузя колльӧдӧны асланыс отчизналысь великӧй пиыс. Пӧсь народнӧй радейтӧмыс Валерий Павлович Чкалов дінӧ.

Краснӧй площадь.

Столицаса уджалысь йӧзлӧн посланецъяс трибунаяс вылын да площадь вылын, мавзолейлы воча. Былдаын тыдалӧны крепӧн дорышалӧм знамяяс, геройлӧн портретъяс, кодъясӧс драпируйтӧма траурнӧй лентаясӧн. Уна дас алӧй полотнищеяс вылысь позьӧ лыддьыны кывъяс, кодъяс юралӧны талун кыдзи торжественнӧй клятва. „Лоам сэтшӧмӧн, кыдзи Чкалов!"

Краснӧй площадь вылын траурнӧй катафалк босьтӧны И. В. Сталин, В. М. Молотов, Л. М. Каганович, К. Е. Ворошилов, А. А. Андреев, Л. П. Берия ёртъяс.

Мавзолейӧдз кольӧ некымын воськов. Краснӧй площадь весьтті сэки зэв ӧдйӧ лэбзьӧны воздушнӧй корабльяс, моторъяс шыӧн кӧдзыд сынӧдсӧ поткӧдӧмӧн.

Урна пуктӧны постамент вылӧ. Мавзолей трибуна вылӧ кайӧны И. В. Сталин, В. М. Молотов, Л. М. Каганович, К. Е. Ворошилов, М. И. Калинин, А. А. Андреев, А. И. Микоян, А. А. Жданов, Л. П. Берия, Г. М. Димитров, Н. А. Булганин, А. С. Щербаков, Г. Ф. Байдуков ёртъяс.

14 час 55 минут. Сӧветкӧй Союзса Герой Валерий Павлович Чкалов памятьлы сиӧм траурнӧй митинг восьтӧ ВКП(б) МК да МГК-са секретарь Щербаков ёрт. Сійӧ кыв сето СССР Совнаркомса председательлӧ вежысь Н. А. Булганин ёртлы, коді выступайтӧ ВКП(б) ЦК да ССР Союзса Правительство нимсянь.

И кор кылӧны речлӧн первой кывъясыс, кодъяс выражайтӧны страналысь шогсьӧмсӧ, площадь вывті улыті зэв ӧдйӧ лэбзьӧ краснӧй истребительяслӧн тройка. Самолётъяслысь звено нуӧдӧ знаменитӧй лётчик, Сӧветскӧй Союзса Герой Анатолий Серов. Невольнӧя видзӧдсьӧ вылӧ и бӧрдӧмлӧн топавлӧ сьӧлӧмыс доймӧмсьыс казьтылігӧн: со тадзи жӧ ӧдйӧн да повтӧг тӧдмавтӧм туйяс кузя нӧдліс воздушнӧй корабльяс Валерий Чкалов... И мӧд чувство тыртӧ йӧзлысь сьӧлӧмъяссӧ: гордостьлӧн чувство Сӧветскӧй авиация вӧсна, кодлы сійӧ безраздельнӧя сетліс ассьыс став вынъяссӧ, ассьыс став энергиясӧ.

Сэсся Москваса да Московскӧй областьса организацияяс да уджалысь йӧз нимсянь выступайтӧ ВКП(б) МК да МГК-са секретарь А. С. Щербаков ёрт.

Сӧветскӧй Союзса Геройяс да сӧветскӧй лётчикъяс нимсянь медбӧрья прӧщальнӧй кыв висьталӧ великӧй пилотлӧн соратникъяс да матыса другъяс пӧвсысь ӧти—Сӧветскӧй Союзса Герой Байдуков.

Траурнӧй митинг помасис. Сталин ёрт, партияса да правительствоса руководительяс лэччӧны мавзолей трибуна вылысь. Найӧ бережнӧя кыпӧдӧны урналӧн траурнӧй катафалк да мунӧны Кремлёвскӧй стена дорӧ.

15 час 25 минут. Н. А. Булганин ёрт пуктӧ урнасӧ древней стена нишаӧ, коді век кежлӧ видзас миян эпохаса великӧй лётчиклысь прахсӧ.

Став Краснӧй площадь пасьта копыртӧма знамяяс. Кызь ӧтиысь поткӧдӧ сынӧдсӧ артиллерийскӧй салют.

Юргӧ „Интернационал", тышлӧн да победалӧн великӧй гимн, коді висьталӧ олӧм йылысь, кодӧс сэтшӧма радейтіс Валерий Чкалов.

(ТАСС).

СНИМОК ВЫЛЫН: Хасан ты районса бойясын участник, лейтенант В. Г. КОРНЕЕВ.

БУР ПРИМЕР

Ичетдіса детдомын том воспитательница Зюзева ёрт петкӧдлӧ бур пример аслас уджын. Зюзева ёрт неважӧн на помаліс дошкольнӧй курсъяс. Уджалӧ сӧмын на тавося сентябрь тӧлысянь, но сійӧ первой лунсяньыс жӧ кутчысис сьӧлӧмсяньыс уджӧ. Зюзеваӧс челядь радейтӧны, сійӧ мам моз тӧждысьӧмӧн матыстчӧ быдӧн дінӧ. Зюзева асывсянь рытӧдз пыр челядькӧд. Найӧс и школаад колльӧдас, школасыд відзӧдлас, школаысь локтігӧн встретитас. Уджалӧ сійӧ класса, велӧдыськӧд ӧні велӧдчысьылӧн воспитанникъясыс, Казьмин ёрткӧд йитӧдын, мый вӧсна Зюзева бура тӧдӧ челядьлысь велӧдчӧм, а Казьмин челядьлысь детдомын олӧм. Тадзи уджалӧмӧн исправитчисны омӧля велӧдчысь да дурысь челядь, кыдзи Сапыгина, Гончарова, Ермаков. Тайӧ челядьыс ӧні велӧдчӧныда ведитӧны асьныс бура.

Зюзева бура планируйтӧ ассьыс удж. Тӧдӧ ассьыс быд челядьсӧ. Кужӧ матыстчыны быд дорӧ аслыс ногӧн.

Зюзева ёртлысь колӧ босьтны пример мукӧд воспитательяслы.

Коԁi тӧжԁыԍӧ велӧԁчыԍјас вӧсна?

Ԉеспромхозучса велӧԁчыԍјаслӧн вӧлi гуԁӧк. Тајӧ вӧлi ԇiк ӧтi куԉтурнӧј преԃмет, коԁi ас гӧгӧрыс котыртiс велӧԁчыԍјасӧс. Но кор гуԁӧкыс кiԍԍiс, ԋемторјӧн лоiс гажӧԁчыны.

Ԁа i, вообшще, ԋемторјӧн ошјыԍны Час ԉеспромхозучса велӧԁчыԍјаслы. Поԅӧ, ԃерт, рытјасын ветлыны кiноӧ, постановкајас вылӧ, абу кӧ ԋемтор асланыс школаын, но Час ԍiктын, кӧнi ужалӧ тајӧ школаыс, рытјасын ԋемтор оз овлы.

Ԉеспромхозуч—сiјӧ школа, коԁi мiјан соцiаԉiстiческӧј вӧр овмӧслы гӧтӧвiтӧ унаԍiкас спецiаԉноста каԁрјас: тракторiстјасӧс, мехаԋiкјасӧс, ԃесатԋiкјасӧс ԁа с. в. Но кущӧма жӧ тӧжԃыԍӧны „Комiԉес" трестса веԍкӧԁлыԍјас тајӧ каԁрјассӧ гӧтӧвiтӧм ԁа воспiтајтӧм вӧсна? Та јылыԍ вiԍталӧ Час ԉеспромхозучын (Сыктывԁiн рајон) положеԋiје.

Ԉеспромхозучса велӧԁчыԍјас олӧны обшщежiԏiјеын. Вӧлi став поԅанлуныс сы вылӧ, меԃым лӧԍӧԁны сенi бур бытовӧј условiјејас. Но сiјӧ абу. Ӧтi којка вылын уԅӧны кыкӧн, олӧны јона ԇескыԃа. Велӧԁчыны условiјејас абу лӧԍӧԁӧма.

Нӧшта омӧԉа велӧԁчыԍјас пӧвсын сувтӧԁӧма воспiтаԏеԉнӧј уж. Велӧԁчыԍјасӧс воспiтајтӧм вӧсна ԋекоԁ оз тӧжԁыԍ. Унаӧн на пӧвсыԍ велӧԁчӧм пыԃԃi војјасын картiаԍӧны кык—кујiм часӧԇ. Обшщежiԏiјеын овлӧны случајјас нывкајаслӧн ԁа зонјаслӧн уԅӧм. Овлывлӧны велӧԁчыԍјаслӧн јуӧмјас ԁа, веԍiг, коԍаԍӧмјас. Обшщежiԏiјеӧ том нывкајас ԁiнӧ волывлӧны ԍiктса томјӧз, јуӧны обшщежiԏiјеын.

Ԉеспромхозучса ԃiректор Ԃуԃiн јорт олӧ кыԇi чiновԋiк. Сiјӧ омӧԉа тӧжԁыԍӧ велӧԁчыԍјаслӧн бытовӧј ԁа куԉтурнӧј условiјејас вӧсна. Школаын уна тор оз тырмы. Абуӧԍ кԋiгајас, учебԋiкјас, учебнӧј пособiјејас.

Школаын ужалӧ помполiтӧн комсомоԉец Фiрсов јорт. Сылӧн мог велӧԁчыԍјас пӧвсын котыртны воспiтаԏеԉнӧј уж. Но кыԇ i Ԃуԃiн јорт Фiрсов јорт сiԇ-жӧ велӧԁчыԍјас олӧмӧн слаба iнтересујтчӧ. Сӧмын Ԃуԃiн ԁа Фiрсов јортјас безԃеԉԋiчајтӧмӧн поԅӧ објасԋiтны Часса Ԉеспромхозучын тајӧ безобраԅiјејассӧ.

Кущӧма веԍкӧԃлӧ каԃрјас гӧтӧвiтӧмӧн „Комiԉес" трест вiԍталӧ сiјӧ, мыј каԃрјас отԃелса начаԉԋiк Васiԉјев јорт оз тӧԁ, мыј вӧчԍӧ школајасын. Школајас куԅа iнспектор Ԁонцова јортӧс школајаслы отсӧг сетӧм пыԃԃi сiјӧ пукӧԁӧ трест контораын.

Таԇ лоны оз вермы. Ԉеспромхозучса велӧԁчыԍјаслы колӧ пыр жӧ обеспечiтны колана бытовӧј ԁа куԉтурнӧј условiјејас.

С—а.

Красноармеецлӧн пионеръяслы письмӧ

Висер НСШ бердса (Шойнаты район) 12 номера пионерскӧй отрядысь пионеръяс ыджыд радлунӧн отряднӧй пионерскӧй сбор вылын лыддисны красноармеец Василий Михайлов ёртлысь письмӧ.

Вася Михайлов вӧлі пионерскӧй отрядын вожатӧйӧн, таво муніс славнӧй Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армия радъясӧ. Аслас письмӧын Вася пионеръяс дінӧ шыӧдчис велӧдчан во отличнӧй отметкаясӧн помалӧм йылысь.

Пионеръяс гижисны вочакыв. Асланыс кӧсйысьӧмын найӧ шуисны бырӧдны „плохо" отметкаяс, шедӧдны 100 прӧчента успеваемость да лоны дисциплинированнӧйӧн.

ДЫМОВ

Лӧсьӧдны пӧрадок детдомъясын

Большевистскӧй партия да сӧветскӧй правительство радейтӧмӧн тӧждысьӧны челядь вӧсна. Гражданскӧй война сьӧкыд воясӧ государство сетіс челядьлы аслас ичӧт запасъясысь медбурсӧ. Социализм странаын челядьӧс чужӧмсяньыс кытшалӧма тӧждлунӧн. Торъя внимательнӧя да чуткӧя сӧветскӧй государство относитчӧ батьмамысь лишитчӧм челядь дорӧ. Налы котыртӧма уна сё детдомъяс. Детдомъяслы сетӧма ставсӧ сы вылӧ, медым сэні челядь вермисны быдмыны социализм странаса сбыль патриотъясӧн, медым детдом челядьлыволі гортӧн, семьяӧн.

Детдомса уджалысьяслӧн республиканскӧй совещание, коді помаліс ассьыс уджсӧ декабрь 14 лунӧ, петкӧдліс, мый миян республикаса уна детдомын абу на лӧсьӧдӧма колана условиеяс челядьлы олӧм вылӧ, найӧс воспитайтӧм вылӧ.

Сідз, Айкинаса детдомын воспитательяс пӧвсын усьӧма дисциплина. Торъя уджалысьяс дас лунъясон эз волывлыны удж вылӧ. Челядьӧс лэдзӧма асьныссӧ ас кежсьыныс, мый вӧсна на пӧвсын паськаліс вреднӧй, недостойнӧй поступокъяс вӧчӧм. Сэні жӧ челядьлӧн олан условиеяс вӧсна некод оз тӧждысь, найӧ олӧны антисанитарнӧй условиеясын.

Пальса детдомын челядь пӧвсын воспитательнӧй удж бӧръя кадӧдз эз нуӧдсьы. Воспитательницаяс занимайтчисны мыйӧн угодно, но сӧмын не челядькӧд. И абу дивӧ, мый тайӧ детдомас джын воспитанникыс оз успевайтны. Ниашорса детдомын (юралысьыс Кушманов) 44 воспитанник имейтӧны „плохо" отметка велӧдчӧмын.

Тайӧ детдомъясса веськӧдлысьясыс да воспитательясыс, тыдалӧ, вунӧдісны, мый налы дӧверитӧма зэв почетнӧй удж — воспитайтны сӧветскӧй народлысь том поколениеӧс. Тайӧ дӧвериесӧ унаӧн честьӧн оправдывайтӧны. Со Кипрушева ёрт, коді веськӧдлӧ Кулӧмдінса детдомӧн, аслас удж дінӧ относитчӧ радейтӧмӧн, ыджыд серёзностьӧн. Сылӧн детдомын лӧсьӧдӧма колана пӧрадок, челядь олӧны бур условиеясын, чувствуйтӧны тӧждысьӧм. Налы детдом лоис семьяӧн, гортон. Детдомын найӧ велӧдчӧны тшӧтш ремеслӧясӧ. И оз прӧста весиг сійӧ воспитанникъяс, кодъяс важӧн нин петісны тайӧ детдомысь волывлыны каникулъяс да отпускъяс дырйи детдомӧ кыдзи асланыс гортӧ.

Ыджыд чуткость да радейтӧм асланыс воспитанникъяс дорӧ петкӧдлӧны воспитательяс Попов (Пожӧгса детдом), Морокина (Слӧбӧдаса детдом) да Зюзева (Ичӧтдіса детдом) ёртъяс. Найӧс радейтӧны и челядь.

Но воспитательяс пӧвсын эмӧсь нӧшта и сэтшӧмъяс, кодъяс челядь дінӧ относитчӧны бездушнӧя, кодъяс веськалӧмаӧсь тайӧ почетнӧй удж вылас случайнӧ. Сідз Куратов, коді вӧлі юралысьӧн Деревяннӧйса детдомын, пыр юис, грубитіс челядьлы да детдомса уджалысьяслы да кисьтіс детдомсӧ. Либӧ Усть-Немса дошкольнӧй детдомын ӧти воспитательница видзис челядьӧс пывсянӧ игналӧмӧн. Гӧгӧрвоана, мый тайӧ йӧзыс челядьӧс воспитайтысьяскӧд нинӧм ӧткодьсӧ оз имейтны, мый найӧс челядь дінӧ некытчӧ матӧ оз позь сибӧдны.

Детдомъяс уджын гырысь тырмытӧмторъясысь кывкутӧм нуӧ Наркомпрос. Колӧ веськыда шуны, мый Наркомпрос детдомъясӧн занимайтчӧ вывті слаба. Детдомса уджалысьяс оз чувствуйтны колана веськӧдлӧм да отсӧг ни Наркомпроссянь, ни ронояссянь. Наркомпрос унаысь овлӧ пельтӧмӧн да синтӧмӧн детдомъяссянь воысь тревожнӧй сигналъяс дінӧ.

Но Наркомпрослӧн тайӧ шогмытӧм удж кузяыс детдомса уджалысьяслӧн республиканскӧй совещание вылын колана критика эз ло. Сідз жӧ ёна тырмытӧма критикуйтісны комсомольскӧй организацияясӧс детдомясӧн омӧля занимайтчӧмысь. Ӧд некодлы абу секрет, мый райкомолса веськӧдлысьяс оз ёна радейтны пыравлыны детдомъясӧ.

Детдомса уджалысьяслӧн матыса мог—лӧсьӧдны пӧрадок детдомъясын, бырӧдны сійӧ тырмытӧмторъяссӧ, кодъяс эмӧсь найӧ уджын. Сыын налы действеннӧй отсӧг должен сетны комсомольскӧй организацияяс. Комсомольскӧй организацияяс должен жугӧдны Наркомпрос органъясысь тӧждысьтӧмлуксӧ.

О. Размакова.

ФЕЛИКС ЭДМУНДОВИЧ ДЗЕРЖИНСКИЙ.

ПЕРВОЙ ЧЕКИСТ

Феликс Дзержинскийлысь нимсӧ кытшалӧма уджалысь йӧзлӧн зэв ыджыд радейтӧмӧн. Сӧветской народ видзӧ сы йылысь паметь кыдзи революциялӧн повтӧм рыцарь йылысь, непоколебимӧй большевик йылысь.

Тайӧ нимыс дрӧжжитӧмӧн шусьӧ миян врагъяслӧн. „Буржуазиялы грӧз—со мыйӧн вӧліс Феликс Дзержинский",—тадз гижліс сы йылысь 1926 воын Сталин ёрт.

Кор победитіс Великӧй Октябрьскӧй Социалистическӧй революция да врагъяс заводитисны чорыд тыш мирын первой социалистическӧй государстволы паныд, партия лӧсьӧдіс сэтшӧм орган, кодi грӧмитіс да бырӧдіс революциялысь врагъясӧс. Тайӧ вӧлі Всероссийскӧй Чрезвычайнӧй Комиссия. Сійӧн юрнуӧдӧмӧ Ленин да Сталин предложение серти вӧлі сувтӧдӧма Феликс Эдмундович Дзержинскийӧс. Сійӧ вӧлі мудзлытӧм. Лун и вой уджалис Дзержинский. ВЧК лоис революциялӧн грӧзнӧй мечӧн. Сійӧ кыяліс сюсь, изворотливӧй шпионъясӧс да диверсантъясӧс. Сійӧ эрдӧдаліс врагъяслысь преступнӧй замыселъяс.

Кор Петроградын врагъяс виисны Урицкий ёртӧс, Дзержинский пыр-жӧ муніс сэтчӧ. Сійӧ ачыс допрашивайтіс террористъясӧс, ачыс разяліс предательскӧй заговорлысь вез. Сійӧ кадас Москваын эсерка Каплан лыйліс Ленинлы. И Феликс тэрмасьӧ нин Москваӧ. Поездъяс тырӧсь. Но тайӧ сійӧс оз смущайт. Сійӧ пуксис тифознӧй теплушка буферъяс вылӧ...

1918 воын кыпӧдчисны левӧй эсеръяс. Кыдз сӧмын та йылысь тӧдмаліс Дзержинский, сійӧ ачыс, олӧмнас рискутӧмӧн, пыр-жӧ мӧдӧдчис эсеръяслӧн восставитӧм отрядӧ. Подлӧй предательяс лысьтісны кутны ВЧК-са председательӧс. Кор сылы висьталісны, мый сійӧс кольӧны заложникӧн ӧти эсерка безопасность вӧсна, Дзержинский шуис, мый сійӧс вермасны водзвыв лыйлыны, сы вӧсна мый, сійӧ эсеркасӧ кӧ арестуйтасны, сійӧ медводдза мортӧн требуйтас, медым сійӧс оз лэдзны. И сэн жӧ, обезоружитӧм Дзержинский шыбытіс предательяс бандаса веськӧдлысьлы чужӧмас:

— Негодяй! Сетӧй менным тайӧ жӧ минутас менсьым револьверӧс, сы могысь, медым ме верми лэдзны тэныд кымӧсад пуля. Тэ трусі Мун татысь!

Татшӧм вӧлі Дзержинский—мужественнӧй, повтӧм, врагъяс дінӧ миритчытӧм. Став душанас сійӧ ненавидитіс врагъясӧс да пӧщадатӧг разоблачайтіс революция предайтысьясӧс—троцкистско-зиновьевскӧй шпионскӧй бандаӧс.

Феликс Эдмундович пӧся веритіс революция победаӧ да вӧлі помодз предан коммунизм делӧлы. Сійӧ пламеннӧя радейтіс ассьыс рӧдинасӧ.

Дзержинский вӧлі страныса первой чекистӧн, Ленинлӧн да Сталинлӧн вернӧй соратникӧн. Сійӧ веськӧдлӧм улын ВЧК—ОГПУ лоис революциялӧн грознӧй мечӧн.

Славнӧй наркомвнуделецъяс водзӧ нуӧдӧны первой чекистлысь боевӧй делӧяссӧ да, колебайтчытӧг, действуйтӧны сідз жӧ, кыдзи налӧн учительыс—Феликс Эдмундович Дзержинский.

РЕВОЛЮЦИЯЛӦН ЁСЬ МЕЧ

Врагъяслӧн полчищеяс усьласисны том сӧветскӧй республика вылӧ. Страна пӧрис осажденнӧй лагерӧ. Революция вӧлі опасностьын. **„Быдсикас революция,**—шуліс Ленин,—**сӧмын сэки мыйкӧ сулалӧ, сійӧ кӧ кужӧ дорйысьны"**. И Ленин—Сталин партия веськӧдлӧм улын Великӧй Октябрьскӧй революция ӧдйӧ велаліс дорйысьны.

Кызь ӧти во сайын, 1917 вося декабрь 20 лунӧ, партия лӧсьӧдіс революция дорйӧм кузя особӧй карательнӧй орган. Тайӧ вӧлі контрреволюциякӧд тышкасьӧм кузя Всероссийскӧй Чрезвычайнӧй Комиссия (ВЧК). Сыӧн веськӧдлыны партия сувтӧдіс Феликс Эдмундович Дзержинскийӧс.

Капиталистическӧй государствояс став вынъяссьыс старайтчисны грӧмитны Россиялын пролетарскӧй революция. Найӧ мӧдӧдлісны миянлы паныд войска, найӧ лӧсьӧдлісны миянын ассьыныс шпионскӧй центръяс.

Москваын действуйтісны германскӧй разведчикъяс Рицлер да Шуберт, польскӧй шпионскӧй организацияса веськӧдлысьяс, французъяс, англичана. Владивостокын орудуйтіс матерӧй японскӧй разведчик Араки.

Разоблачитӧм заговоръяс

1918 вося гожӧмын Москваын иностраннӧй посолъяс котыртісны революциялы паныд заговор. Заговорӧн юрнуӧдіс английскӧй разведчик Локкарт. Заговорщикъяс кӧсйӧны жугӧдны Званка станция дінын пос, медым торйӧдны Москва Петроградысь. Найӧ кӧсйӧны взорвитны череповецкӧй пос, медым вундыны Петроград Войвыв Россиявысь. Найӧ зільӧны ньӧбны латышскӧй стрелокъясӧс, да найӧ отсӧгӧн арестуйтны сӧветскӧй правительство.

Заговор вӧлі думайтӧма сюся, тонкӧя. Сійӧс олӧмӧ пӧртны посолъяс поручайтӧны сійӧ кадас медся знаменитӧй, мировӧй нима разведчикъяслы—американец Каламатьянолы, француз Вергамонлы да английскӧй капитан Сидней Рейлилы.

Рейли кутіс матыстчыны латышскӧй артиллерияса командир дінӧ. Простӧй латышскӧй стрелок лоис сетчысь мортӧн. Сійӧс кокниа удайтчис ньӧбны. Иностраннӧй разведчикъяс кутісны новлодлыны сійӧс асланыс кӧзяева дінӧ—посолъяс дінӧ. Найӧ терпеливӧя велӧдісны сійӧс, кыдзи разлагайтны Краснӧй Армия, да кӧсйисны сетны оур награда.

Но друг сійӧ квартираӧ, кӧні оліс Локкарт, воисны виччысьтӧм гостьяс—чекистъяс. Прӧстӧй латышскӧй стрелок вӧлӧм не сэтшӧм прӧстӧй мортӧн. Сійӧ отсаліс ВЧК-лы вӧчны заговорщикъяслы ловушка.

Каламатьянокӧд чекистъяс паныдасисны норвежскӧй консульство ӧдзӧс дорын. Сійӧ куритіс сигара да, кыз беддьӧн бравӧя ӧвтчӧмӧн, нахальнӧя нюмъяліс. Чекистъяс вежливӧя босьтісны сы киысь бедьсӧ—и миян иностранец пыр-жӧ шогӧдіс. Бедьсӧ кутісны разьны, и сэтысь аддзисны заговорлысь секретнӧй планъяс.

Киссис заговорщикъяслӧн тайӧ босьтчылӧмыс. Но найӧ эз дугдыны. Тасянь, Москвасянь, заговоръяслӧн везъяс нюжалісны уна каръясӧ.

Предательяс Троцкий да Бухарин выступайтӧны Ленинлы да Сталинлы паныд. Найӧ кӧсйӧны мешайтны кырымавны Германиякӧд мир. Налы абу делӧ сыӧдз, мый республикалы колӧ войнаысь передышка. И ловкӧй провокатор Локкарт сэки нин угадывайтӧ наын ассьыс другъясӧс: сійӧ корсьӧ туйяс, кыдзи отсавны Троцкийӧн да Бухаринӧн Ленинлы да Сталинлы паныд нуӧдан тышлы. Сійӧ задание серти, эсер Блюмкин виӧ Москваын германскӧй посол Мирбахӧс, медым омӧльтчӧдны Сӧветскӧй Россия да Германия костын отношениеяс.

1918 вося август. Петроградын виӧма ЧК-са председатель Урицкийӧс. Москваын эсеръяс лыйлӧны отравитӧм пуляясӧн Ленинлы. И ВЧК нӧшта пӧщадатӧгджык заводитӧ расправляйтчыны революциялӧн врагъяскӧд. Бдительнӧй чекистъяс аскадӧ эрдӧдӧны вель уна выль контрреволюционнӧй заговоръяс, найӧс олӧмӧ пӧртны сеттӧг.

Вражескӧй след кузя

... 1919 вося арын Москваын, Леонтьевскӧй переулокын, домын, кӧні помещайтчис большевикъяслӧн Московскӧй комитет, лоис взрыв. Вагонын муноны красноармеецъяс да обсуждайтӧны тайӧ событиесо:

— Иностраннӧй белогвардеецъяслӧн делӧ, а не кодлӧн-кӧ.

— А ті мыйӧн тӧданныд?—пырис сёрниӧ том нывка.—Гашкӧ, сійӧс асланым революционеръяс вӧчисны.

„Тайӧ кутшӧм лэбач?"—красноармеецъяс видзӧдлісны ӧга-мӧдвылас да решитісны кутны нывкаӧс. Сійӧс шобисны. Сідзи и эм: подпольнӧй контрреволюционнӧй анархистскӧй организацияса шлен.

Тадзи веськалісны след вылӧ: взрывсӧ вӧчис сійо жӧ контрреволюционнӧй шайкаыс. Эм подозрение, мый Арбат вывса ӧти домын помещайтчӧ тайӧ организацияыслӧн главнӧй штаб. Но кыдзи прӧверитан? Сэки ӧти чекист пырис тӧдлытӧг домӧ да дзебсис сэні вешалка дінын ӧшалысь плащ улын. Быд минут грӧзитіс сылы смерть: тайӧ квартирасьыс, кӧні видзисны бомбаяс да уна сикас ӧружие, сійӧс эськӧ ловйӧн эз лэдзны. Но сійӧ, спокойнӧй, решительнӧй, самоотверженнӧя кольччис пост вылын, кытчӧдз эз тӧдмав ставсӧ, мый сылы вӧлі колӧ. Тадзи вӧлі эрдӧдӧма нӧшта ӧти контрреволюционнӧй организация, кодi лӧсьӧдіс республикалы паныд выль заговоръяс.

*

Помасис гражданскӧй война, и ВЧК перестраивайтчӧ Объединённой Государственнӧй Политическӧй Управлениеӧ (ОГПУ). Сылӧн уджыс лоӧ нӧшта ёнджыка сложнӧй. Маскируйтчӧм враглӧн Сӧветскӧй страналы паныд гуся война эз дугдыв ни ӧти лун кежлӧ. Капиталистическӧй государствояс лӧсьӧдчӧны Сӧветскӧй страналы паныд выль война кежлӧ. Та могысь найӧ ысталӧны миянӧ шпионъясӧс, диверсантъясӧс. Сыкӧд тшӧтш найӧ зильӧны орӧдны миянлысь хозяйственнӧй строительство. Найӧ аддзӧны аслыныс агентъясӧс да отсасьысьясӧс жугӧдлӧм классъяслӧн колясъяс пӧвсысь, а сідз жӧ куимпӧв презреннӧй троцкистъяс, зиновьевецъяс, бухаринецъяс пӧвсысь.

Но пост вылын сулалӧ ОГПУ, и став вражескӧй заговоръяс терпигӧны крах. 1929 воын ОГПУ эрдӧдіс контрреволюционнӧй группа, кодi занимайтчис вредительствоӧн Донбасса шахтаясын. 1930 воын славнӧй чекистъяс эрдӧдісны да грӧмитісны мод контрреволюционнӧй шайка, кодi нимтіс асьсӧ Промпартияӧн. Украинаын вӧлі грӧмитӧма контрреволюционнӧй шпионскӧй организация „Союз вызволенья Украины".

Став тайӧ контрреволюционнӧй шайкаясыс вӧлі йитчӧмаӧсь капиталистическӧй странаясса разведкаяскӧд. Найӧ действуйтісны иностраннӧй сьӧм вылӧ да иностраннӧй государствояслӧн индӧдъяс серти.

Народлӧн карайтысь ки

Бӧрынджык ОГПУ вӧлі реорганизуйтӧма (перестроитӧма) Пытшкӧсса делӧяс кузя Народнӧй комиссариатӧ (НКВД).

Славнӧй наркомвнуделецъяс разоблачитісны да грӧмитісны сӧветскӧй народлысь медся лёк врагъяссӧ—троцкистско-зиновьевскӧй да бухаринскӧй бандитъясӧс.

Шпионъяслӧн да мортвиысьяслӧн тайӧ фашистскӧй бандаыс дасьтіс сӧветскӧй народлы лыдтӧм бедствиеяс.

Иностраннӧй фашистъяслы асьныс вузалӧмӧн, троцкистско-бухаринскӧй изменникъяс кӧсйисны вузавны налы и миянлысь рӧдина, вӧчны сійӧс фашистскӧй государствояслы колонияӧн.

И сӧмын миян сӧветскӧй разведка бдительность отсӧгӧн вӧлі керыштӧма фашистскӧй наймитъяслысь рӧзбойничей кисӧ.

Испанскӧй печать Чкалов ёрт кулӧм йылысь

„Френте Рохо," „Вангуардия", „Нотисиас", „Трибаль", „Дилувио" да „Диа Графико" газетъяс йӧзӧдӧны Чкалов ёрт кулӧм йылысь юӧртӧмъяс. „Френте Рохо" гижӧ: „СССР да став мир воштӧны Чкаловын, коді пӧртіс олӧмӧ Москвасянь США-ӧ смелӧй лэбзьӧм, человечество прогресс вӧсна борецъяс пӧвсысь ӧтиӧс". (ТАСС).

Чехословацкӧй печать Чкалов ёрт трагическӧй гибель йылысь

ПРАГА, 17. Пӧшти став пражскӧй газетъяс тыдалана местаясын йӧзӧдӧны славнӧй сӧветскӧй лётчик, Сӧветскӧй Союзса Герой Чкалов ёрт трагическӧй смерть йылысь юӧртӧмъяс. Газетъяс помещайтӧны Чкалов ёртлысь подробнӧй биография, пасйӧны мировӧй авиация водзын сылысь великӧй заслугаяс, торйӧн Москва—Войвыв полюс—США кост сылысь лэбзьӧм. Печатьлӧн уна органъяс, торйӧн „Труд партиялӧн" газетъяс, выражайтӧны СССР-са народъяслы соболезнование сьӧкыд воштӧм повод кузя. (ТАСС).

Американскӧй полярнӧй исследователь Стифансон В. П. Чкалов кулӧм йылысь

НЬЮ-ЙОРК, 17. Известнӧй американскӧй полярнӧй исследователь Стифансон Чкалов ёрт кулӧм йылысь кывлӧм бӧрын заявитіс: „В. П. Чкаловын став мирса полярнӧй исследовательскӧй авиация воштіс медся ыджыд лидерӧс. Чкаловлӧн вермӧмъяс вызывайтісны чуймӧм да радейтӧм сы дінӧ. Америка юкӧ Сӧветскӧй Союзса народъяслысь тайӧ воштӧм повод кузя шогсӧ". (ТАСС).

Манчжурияын антияпонскӧй движение

ЛОНДОН, 17. „Дейли геральд" газетлӧн Гонконгскӧй корреспондент юӧртӧ, мый чорыд японскӧй цензура вылӧ видзӧдтӧг, ӧні лоӧны тӧдсаӧсь Манчжурияын паськыд антияпонскӧй движениелӧн подробностъяс. Пӧшти быд лун воӧны сведениеяс манчжурскӧй войскаяс пӧвсын восстаниеяслӧн выль случайяс йылысь, кодъяс японецъясӧн подавляйтсьӧны вывті ыджыд жестокостьӧн.

Манчжуриялӧн уна районъяс дзикӧдз тупкӧсаӧсь иностранецъяслы. Став страна пасьта действуйтӧны китайскӧй партизанъяс, японскӧй отрядъясӧс, кӧрттуй оборудование да с. в. дугдывтӧг бырӧдӧмӧн.

Бура осведомленнӧй йӧз, гижӧ корреспондент, лыддьӧны, мый войнакӧ оз дугды Китайын, лоасны нӧшта гырысь кыпӧдчӧмъяс Манчжурияын японецъяслы паныд.

Томйӧз пырӧны комсомолӧ

Пожӧг сиктса (Кулӧмдін р-н) „Выль Кекур" колхоз бердын водзын вӧліны сӧмын кык комсомолец Кызродев да Лопырев ёртъяс. Уна томйӧз сулалісны комсомольскӧй организацияысь бокын.

Комсомолецъяс Кызродев да Лопырев ёртъяс райкомол отсӧгӧн нуӧдісны некымын беседа да собрание несоюзнӧй томйӧзкӧд. Котыртӧма Ленинскӧй комсомоллысь программа да устав велӧдӧм кузя кружок.

Ӧні колхозын лои котыртӧма выль первичнӧй комсомольскӧй организация. Первой лунъясӧ организацияӧ пырисны некымын том морт. Неважӧн Ленинскӧй комсомол радъясӧ пырӧм йылысь шыӧдчӧмъяс сетісны нӧшта 3 морт.

Комсомольскӧй организация водзмӧстчӧмӧн колхозын лои восьтӧма клуб.

Ульныров.

Кор лоӧ каток?

Сыктывкарын уна конькобежецъяс да хоккеистъяс виччысьӧны, кор налы физкультура да спорт кузя карса комитет лӧсьӧдас каток.

Кадыс кольӧ. Матысмӧ ранін январь тӧлысь, а катоксӧ Комитет пыр на строитӧ. Катоксӧ заводитлісны стрӧитны стадион вылӧ. Первой делӧыс сувтіс ва абутӧм вӧсна, а ӧні, кор ваыс лои, немторйӧн кыськавнысӧ,—абу пӧжарнӧй кишка. Каток стрӧитысьяс оз вермыны сійӧс корсьны.

Тыдалӧ, каток стрӧитысьяс сідзи и колясны томйӧзӧс катоктӧг.

Ив. Коданев.

ИСПАНИЯСА ФРОНТЪЯС ВЫЛЫН

Кыдзи юӧртсьӧ оборона кузя испанскӧй министерство официальнӧй сводкаын, фронтъяс вылын декабрь 16 лунӧ некутшӧм вежсьӧмъяс эз лоны.

АВИАЦИЯЛӦН ДЕЙСТВИЕЯС

Декабрь 16 лунӧ Эль Перельо сикт (Тортоса дінын) вылысь вӧлі зверскӧя бомбардируйтӧма интервентъяслӧн 15 бомбардировщиклӧн. Бомбардировкаӧн жугӧдӧма 35 керка. Фашистскӧй лётчикъяс сэсся лыйлісны пулеметъясысь сиктса главнӧй уличаъяс. Имейтчӧ уна жертваяс гражданскӧй население пӧвсын.

Сійӧ жӧ лунас 4 германскӧй самолёт „Мессершмидт" да кык мотора ӧти итальянскӧй „Фиат" некымынысь уськӧдчылісны Таррагона да Реус каръяс вылӧ. Зенитнӧй батареяяс биӧн венӧм фашистскӧй самолётъяс веськӧдчисны войвылвлань да шыбитісны некымын бомба Сан Висенте де Кальдерс вылӧ. Тайӧ жӧ самолётъясыс лыйлісны Вильянуэва-и—Гельтру да Ситгес окрестностъяс. Человеческӧй жертваяс абу.

Ӧти фашистскӧй самолёт зільліс бомбардируйтны Виласеха да Камбрильо (Таррагона дінын), но вӧлі вӧтлӧма республиканскӧй истребительясӧн.

Манчжурияын еврейскӧй погромъяс

ЛОНДОН, 17. „Дейли геральд" газетлӧн Шанхайскӧй корреспондент гижӧ, мый японскӧй властьяс панісны Манчжурияын антисемитскӧй кампание. Дайреныс сідж жӧ юӧртӧны, мый японскӧй армия Манчжурияын неважӧн котыртіс еврейскӧй погромъяс. Уна дас еврейӧс арестуйтісны. Сюрс гӧгӧр беженец воисны Манчжурияысь Шанхайӧ. Корреспондент сведениеяс серти регыд Шанхайӧ воасны нӧшта куим-нёль сюрс еврей. (ТАСС).

Сӧветскӧй Союзын

* Стеклӧ вӧчан Ашхабадскӧй механизированнӧй завод декабрь 16 лунӧ, срок серти 4 лун водздзык, лэдзис вылын качествоа ӧшинь стеклӧлысь первой лента.

* Харьковскӧй тракторнӧй завод бердын заводитчӧ Орджоникидзевскӧй районса Культура дворецлысь фундамент тэчӧм. Сылӧн театральнӧй залыс расчитайтӧма 1.000 места вылӧ. Культура дворец гӧгӧр паськалас ыджыд парк уна спортивнӧй площадкаясӧн да фонтанъясӧн.

* Днепропетровскӧй областьса металлургическӧй заводъясын паськаліс социалистическӧй ордйысьӧм ставсоюзса ударник лун честь кузя. „Запорожсталь", Карл Либкнехт нима, Ленин нима да мукӧд заводъясса ведущӧй цехъяс помалісны нин вося программаяс.

* Харьковскӧй фабрика „Красная нить" дас ӧти да джын тӧлысь чӧжӧн вӧчис 1.367.000 метра сукно, вося программа тыртӧмӧн. Декабрь тӧлысь помӧдз сійӧ лэдзас задание сайӧ нӧшта 70.000 метра сукно.

Клайпедскӧй (Мемельскӧй) область

(Справка)

Бӧръя лунъясӧ Кляйпедскӧй фашистъяс Берлинысь задание серти ёнмӧдісны Клайпедскӧй областын подрывнӧй деятельность. Ӧттшӧтш германскӧй фашистскӧй печать нуӧдӧ кампание Клайпедскӧй область Литва дінысь торйӧдӧм кузя да сійӧс Германия дінӧ ӧтлаалӧм кузя. Татшӧм ногӧн Клайпедскӧй область лоӧ ӧні германскӧй фашизм агрессиялы очереднӧй объектӧн.

Клайпедскӧй область расположитчӧма векни визьӧн Балтийскӧй море да Куршигар залив пӧлӧн, а сідз жӧ Неман улыс течение пӧлӧн (веськыд выв берег вылас), коді и эм Литва да Германия костын границалӧн юкӧн. Клайпедскӧй областьлӧн территория составлайтӧ 2.848 квадратнӧй километр, а население 151.960 морт (1937 вося январь 1 лун кежлӧ даннӧйяс серти).

Уджык йӧзыс Клайпедскӧй областьын—литовецъяс. Эм мыйдакӧ полякъяс, еврейяс и мукӧд. Областьын немецъяс лыддысьӧны не уджык 43 прӧцентысь.

Главнӧй карыс—Клайпеда (Мемель) — лыддысьӧ 38.000 олысь. Клайпедскӧй область ворсӧ ыджыд роль Литва экономикаын, сы вӧсна, мый сійӧ медся развитӧй промышленностя область да сы вӧсна, мый Клайпеда порт Литвалӧн мореӧ дзик ӧти петан туй.

Клайпедскӧй область 1914-1918 воясся мировӧй войнаӧдз пырліс Германия составӧ. Версальскӧй договор серти тайӧ областьсӧ вӧлі торйӧдӧма Германия дінысь, коді объявитчис признайтны антанта государствояслысь решениесӧ областьлӧн будущӧй государственнӧй принадлежность йылысь. 1923 вося январын Клайпедскӧй область вӧлі ӧтлаӧдӧма Литва дінӧ. 1924 вося март 14 лунӧ антанта странаясса посолъяслӧн конференция санкционируйтіс область Литва дінӧ ӧтувтӧм. Англия, Франция, Италия, Япония да Литва костын вӧлі заключитӧма конвенция, код серти Литва кӧсйысис сетны областьлы паськыд автономия пытшкӧсса самоуправление вопросъясын.

Клайпедскӧй областьын глава —губернатор, кодӧс индӧ литовскӧй правительство да коді эм сылӧн представитель. Исполнительнӧй власть пӧртӧ олӧмӧ директория, кыт председательыс назначайтсьӧ губернаторӧн, а директорияса шленъяс подбирайтсьӧ председательӧн. Законодательнӧй власть пӧртӧ олӧмӧ сеймик, кӧні лыддысьӧ 29 депутат, кодъяс бӧрйыссьӧны населениеӧн литовскӧй законъяс серти. Директория кывкутӧ сеймик водзын. Немецкӧй да литовскӧй кывъяс признайтӧма равноправнӧйӧн.

1935 воын сеймикӧ очереднӧй бӧрйысьӧмъяс дырйи Клайпедскӧй областьса немецкӧй фашистъяслы, вӧвлытом террор нуӧдӧмӧн да населениеӧс Германия дінӧ „ӧтлаалӧм" бӧрын расправа угрозаясӧн повзьӧдӧмӧн удайтчис босьтны сеймикын ыджыдджык места (24-ӧс 29 пӧвсысь). Та вӧсна немецкӧй фашистъяс кужисны босьтны местнӧй администрацияын решающӧй постъяс.

Таво найӧ требуйтісны сідз жӧ губернатор Кубилиусӧс вежӧм. Гитлеровецъяс личкӧм улын литовскӧй правительство Клайпедскӧй областьӧ назначитіс выль губернаторӧс—Виктор Галиусӧс, коді германскӧй печать висьталӧм серти, эм „умереннӧй мемельскӧй литовец".

Клайпедскӧй область босьтны зільӧмӧн германскӧй фашизм преследуйтӧ не сӧмын экономическӧй, но и стратегическӧй цельяс. Тайӧ областьсӧ босьтӧмӧн Германия эськӧ кутіс господствуйтны Неман улыс течениеса кыкнан берег вылын да вермис эськӧ лӧсьӧдны Клайпедаын опорнӧй пунктъясысь ӧтиӧс прибалтийскӧй страна вылӧ водзӧ наступайтӧм могысь, кодъясӧс босьтӧм, кыдзи тӧдса пырӧ германскӧй фашизм планъясӧ.

Германскӧй фашизм зільӧ босьтны Клайпеда сы вӧсна, мый сылӧн портыс Балтийскӧй море тайӧ юкӧнын лои зэв важнӧй опорнӧй пунктӧн.

Ответ. редактор
Г. И. ТОРЛОПОВ.

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комн. № 10 и 11, редакция газеты „Коми комсомолец". Телефон: 5—01.

Подписная плата: на 1 год — 18 руб., на 6 мес.—9 руб., на 3 мес.—4 руб. 50 коп., на 1 мес.—1 руб. 50 коп.

Уполн. Главлита № 3584. Типография Наркомместпрома Коми АССР. Тираж 3000.